

4. Напиткина Г.Т. Українська лялька оберег. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2007;
5. Шевченко Е., Корнієнко В. Українська народна іграшка.- Київ: Народні джерела, 2011.
6. Малина В. Таланты Прибужья.-Одесса:Маяк, 1988. – 144с
7. Статут обласного творчого об'єднання художників – аматорів та майстрів декоративно-прикладного мистецтва «Прибужжя» при ОНМЦ та КОР. - Архив відділу пересувних та стаціонарних виставок Миколаївського обласного Краєзнавчого Музею (МОКМ)
8. МОКМ, Т- 4613
9. МОКМ, Т-4398, Т- 4399
10. МОКМ, Т-1514, Т-1515, Т-2274, Т- 2275
11. МОКМ, Т-4119, Т-4080, Т-4079, Т-4225, Т-4224, Т-4223
12. МОКМ, Т-4082, Т-4081, Т-4066, Т-4065, Т-4775/ 1-6
13. Архив відділу пересувних та стаціонарних виставок (МОКМ)
14. Архив відділу пересувних та стаціонарних виставок (МОКМ)
15. Архив відділу пересувних та стаціонарних виставок (МОКМ)
16. Каталог робіт виставкового циклу художніх виробів майстрів т\о «Прибужжя» «Нові імена Миколаївщини»
17. Каталог до 40-річчя т\о «Прибужжя» «Нові імена Миколаївщини» третій виставковий цикл 2015-2016

Іванова В.Л.,

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри музичного мистецтва,
ВП «Миколаївська філія КНУКіМ»,
м. Миколаїв,

МАЙСТЕР-КЛАС ЯК СУЧАСНА ФОРМА АПРОБАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ

Найактуальнішою проблемою музичної педагогіки на сучасному етапі соціального розвитку України є виявлення протиріч і особливостей взаємозв'язку між канонічними методами музичної педагогіки та інноваційними формами освітньої, навчальної та виховної діяльності та визначення перспектив розвитку музичної освіти [2].

Однією з причин, яка не дозволяє вітчизняної музичної педагогіці рухатися вперед прискорено і динамічно, є інертність і малорухливість системи

музичної освіти. Стереотипи старого мислення виявляються на різних щаблях вітчизняної музичної освіти:

- продовжують використовуватися застарілі, часто не ефективні, форми та методи роботи;
- застосовуються педагогічні технології, що склалися багато років назад і в силу свого консерватизму не відповідають новій ситуації в українському соціумі;
- не подолано прояви авторитаризму в музичній педагогіці.

Сьогодні потребують наукового обґрунтування педагогічні умови щодо структурних і змістовних змін у роботі музичних навчальних закладів. У цьому контексті важливим є збереження традицій і позитивного досвіду академічної музичної школи, а також оновлення форм і методів музичної освіти у відповідності до сучасних світових тенденцій розвитку людства [6].

Українські науковці, мистецтвознавці, фахівці у галузі музичної педагогіки активно працюють над удосконаленням наукового, методичного забезпечення інноваційних форм і методів музично-освітнього процесу на всіх ланках музичного навчання [4; 5].

У нас час, завдячуючи відкритому інформаційному доступу до культурно-мистецької спадщини у світовому масштабі, зміст освіти постійно поповнюється і оновлюється. Освітні новації на базі практичного досвіду педагогів-новаторів сприймаються як фактор громадського прогресу і розвитку цивілізації.

Важливим є узагальнити інноваційний досвід музично-педагогічної діяльності, який може стати потенційним ресурсом розвитку музичної освіти і виховання.

Поширення педагогічних новацій потребує комплексного розгляду таких питань:

- інноваційність навчально-виховної роботи;
- наявність сучасних педагогічних методик;
- наукове обґрунтування ефективності навчального процесу;
- об'єктивну оцінку результатів педагогічної діяльності.

Однією з ефективних форм музично-освітньої діяльності є майстер-клас. Ми здійснюємо спробу дати відповідь на питання: що таке майстер-клас і які критерії його ефективності.

Майстер-клас, як засіб узагальнення педагогічного і виконавського досвіду, в тих чи інших формах практикувався багатьма діячами музичного мистецтва. Відомо, що творчі зустрічі з навчальною метою проводили А. Рубінштейн, С. Рахманінов, М. Ростропович та ін. Збереглися кіноплівки з записами майстер-класів для гітаристів-виконавців, які проводив у 50-60-ті роки минулого століття Андрес Сеговія. У наш час за методологією майстер-класу плідно працює Річард Берклі, співак і музикознавець зі світовим ім'ям. У рамках міжнародного музично-освітнього проекту (Великобританія, Польща і Україна) він системно проводить майстер-класи з вокальної майстерності. Так,

10 листопада 2012 р. Річард Берклі провів майстер клас для студентів факультету культури і мистецтв Львівського національного університету ім. І. Франка [1].

Виходячи з того, що в педагогічній літературі існують декілька десятків визначень поняття «майстер-клас», ми будемо трактувати цей термін як:

- відкрита до розвитку педагогічна система, що демонструє інноваційні педагогічні можливості;
- засіб здолаття консерватизму в формах і методах навчально-виховної діяльності.

Підкреслимо, що головним у технології проведення майстер-класів є не тільки повідомлення і засвоєння інформації, але й практична презентація нового способу педагогічної діяльності. Це може бути метод, методика чи технологія пов'язана з формуванням мотивацій до пошуку нових ефективних засобів здійснення навчальної, освітньої і виховної діяльності [3].

Окреслимо головні педагогічні особливості майстер-класу:

- новий підхід до розв'язання освітніх і навчальних завдань, як засіб протидії стереотипам, які в умовах радикального прискорення суспільних процесів і відкритого інформаційного простору втратили ефективність;
- створення умов для залучення до пошуку новітніх навчальних технологій всіх учасників майстер-класу;
- вільний обмін думками щодо моделі навчального процесу запропонованого майстром;
- утвердження аксіоми, що процес пізнання важливіший ніж канонічні знання як такі;
- форма взаємодії у майстер-класі – співробітництво, співтворчість, колективний пошук.

При цьому учасники майстер-класу залишаються вільними щодо обрання теми дослідження, вибору засобів досягнення результатів, визначення темпу роботи тощо. Позитивним результатом роботи майстер-класу є напрацювання групою односторонців нових способів розв'язання мотивацій до самоосвіти, самовдосконалення, саморозвитку.

Алгоритм роботи майстер-класу може бути таким: обґрунтування педагогічної проблеми – робота над заявленою проблемою – презентація результатів – обговорення і корекція результатів. Майстер виконує функції порадника і консультанта, що допомагає уявити наявність поступу до розв'язання педагогічної проблеми.

Майстер-клас, на відміну від інших форм узагальнення педагогічного досвіду, пропонує в реальному часі проаналізувати певний методичний продукт і здійснити пошук творчого вирішення педагогічної проблеми, як з боку учасників майстер-класу, так і з боку Майстра (педагога, що веде майстер-клас). Відбувається уточнення педагогічної проблеми, запропонованої Майстром у творчій дискусії з учасниками майстер-класу. Як результат, учасники майстер-класу опановують конкретні способи розв'язки педагогічної

проблеми і підвищують мотивацію до самонавчання, самовдосконалення, саморозвитку.

Майстер-клас, як складний педагогічний процес, має певні вимоги щодо його організації і проведення.

Системоутворюючим фактором роботи майстер-класу є запропонована для розв'язання проблемна ситуація. Така проблемна ситуація в технології майстер-клас називається індуктором (індукцією). Процес розв'язання педагогічної проблеми базується на мотивації учасників до її розгляду, на формуванні індивідуальної думки щодо шляхів реалізації.

Примірний алгоритм проведення майстер-класу: підготовка проблеми – обговорення проблеми – узагальнення результатів – розробка методичних рекомендацій – визначення перспектив подальшої науково-методичної розробки проблеми.

Творчий пошук у майстер-класі не тільки сприяє накопиченню корисної інформації, а часто й народжує нове розуміння проблеми, яка інколи суперечить старій теорії, застарілому обґрунтуванню.

У формі майстер-класу можна репрезентувати:

- програму (комплексну розробку проблеми);
- окремі форми роботи, які використовує педагог у своїй роботі;
- методи педагогічної роботи;
- інноваційні компоненти діяльності.

Про актуальність і ефективність музично-педагогічної діяльності у режимі «Майстер-клас» свідчить те, що у всеукраїнському конкурсі «Учитель року» щорічно проходить конкурсне випробування «Майстер-клас» в номінації «Музичне мистецтво». Компетентне журі оцінювало методичну майстерність конкурсантів, вміння транслювати власний музично-педагогічний досвід.

З вимог до конкурсантів можна узагальнити педагогічні умови роботи майстер-класу:

- актуальність обраної проблеми;
- застосування засобів активізації аудиторії;
- комунікативні здібності;
- застосування мультимедійних засобів;
- встановлення міжпредметних зв'язків;
- врахування специфіки музичного мистецтва як засобу творчого розвитку учнів і підтвердження креативності самого вчителя.

Тематика майстер-класів, що представлена на конкурсі, охоплює широкий спектр методичних проблем музичного навчання: розвиток творчих здібностей, використання у навчальному процесі мультимедійних продуктів, поєднання на уроках музики різних видів музичної діяльності тощо. Значна увага була приділена питанням національно-патріотичного виховання на основі української народної музичної творчості.

Конкурсне випробування «Майстер-клас» підтвердило значні інноваційні можливості для осучаснення музичної освіти.

Певний досвід у проведенні майстер-класів, як засобу підвищення кваліфікації, має Миколаївська філія Київського Національного університету культури і мистецтв. Тільки у 2018 році були проведені майстер-класи за такою тематикою:

- «Демонстрація можливостей міді-баяну української системи «OLD MIKE» (Майстер – заслужений артист України В.Василенко, м. Миколаїв);
- «Бас-гітара як сольний інструмент. Презентація виконавського стилю» (Майстер – С. Радзецький, м. Дніпро);
- «Перші кроки в композиції з презентацією творів студентів-композиторів» (Майстер – професор Іванов О.К., м. Миколаїв);
- «Основи виконавської техніки на саксофоні» (Майстер – З. Рудько, м. Одеса);
- «Виконавські можливості гри на балалайці» (Майстер – заслужений артист України О.Мурза, м. Київ);
- «Майстер-клас з гітарного мистецтва» (Майстер – Ю. Радзецький, м. Дніпро).

Висновки. Майстер-клас, як засіб узагальнення і поширення педагогічного та виконавського досвіду, є ефективною формою музично-освітньої діяльності на всіх рівнях музичного навчання. Подальшого дослідження потребують питання наукового і методичного забезпечення діяльності майстер-класів та розробка критеріїв оцінки ефективності.

Список використаних джерел:

1. Бень Г. Майстер-клас Річарда Берклі, або Рецепти науки співу від британського професора / Галина Бень // Просценіум. – 2013. – № 1/3 (35/37). – С. 112–117.
2. Дорошенко Т. В. Проблема музично-естетичного виховання учнів початкової школи в Україні (друга половина ХХ – початок ХХІ століття) як предмет історико-педагогічного дослідження. [Електронний ресурс] / Т.В. Дорошенко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. – Педагогічні науки. – 2013 – Вип. 108.1. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2013_1_108_47.
3. Жигаль З. Аналіз інноваційної педагогічної діяльності вчителя музики /Зоряна Жигаль // Наукові записки. – Випуск 133. — Серія: Педагогічні науки. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. – С.116 – 123.
4. Михайличенко О.В. Музично-естетичне виховання дітей та молоді в Україні в другій половині ХІХ – на початку ХХ ст.: дис. ... доктора пед. наук: спец. 13.00.01 / О.В.Михайличенко. – Суми, 2007. – 397 с.
5. Сташевська І.О. Сутність, структура і взаємозв'язки музичної педагогіки як наукової системи та музично-освітньої практики / Інна Сташевська // Освіта

та педагогічна наука. – №1 (164). – Луганський національний університет ім. Т. Шевченка, 2016. – С. 13 – 24.

6. Черкасов В.Ф. Основні тенденції інтеграції музично-педагогічної освіти України до Європейського освітнього простору / Володимир Черкасов // Мистецтво та Освіта. – 2017. – №2 (84). – С. 2 – 6.

Іванов О.К.,

заслужений працівник культури України,
професор кафедри музичного мистецтва
Відокремлений підрозділ «Миколаївська
філія
Київського національного університету
культури і мистецтв»,
м. Миколаїв

ІННОВАЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В МУЗИЧНІЙ ОСВІТІ

У наш час відбувається формування всебічного гуманітарного знання про людину під час її становлення та самореалізації в природі, культурі й соціумі. Вибудовується нова концепція життєдіяльності людини, в якій мистецтво і, зокрема, музика, відіграють роль духовного базису особистості [2].

Сучасні наукові дослідження вийшли на рівень комплексного вивчення проблем музичної педагогіки, де у взаємозв'язку розглядаються такі питання: «Як вчити? Чому вчити? Кого вчити?»

У науковому дискурсі домінують дві тези.

Перша. Музикознавці, науковці, викладачі одностайні в тому, що інноваційні зміни в музичній педагогіці повинні охоплювати всі ланки музичної освіти – від початкового музичного навчання до вищої професійної музичної освіти.

Друга. Одним із важливих засобів інноваційного оновлення методів, форми і змісту навчального процесу в музичних навчальних закладах є впровадження в освітнє середовище сучасних інформаційно-комунікативних технологій навчання.

Сьогодні ж рівень використання сучасних ІТ технологій в навчальному процесі музичних навчальних закладів не відповідає сучасним вимогам, що потребує наукового обґрунтування перспектив розвитку.

До проблеми впровадження інноваційних принципів у музично-освітній процес звертались українські науковці А. Горемичкін, Н. Герасимова-Персидська, О. М. Бордюк, В. Ю. Дорофєєва, М. Долгушина. Корисними для вивчення є праці російських науковців [3] та інші.